

ВІЗІЯ ІНТЕГРАТИВНОГО ПІДХОДУ ДО НАВЧАННЯ ФІЛОЛОГІВ У ТЕХНІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТАХ

Здійснено візію інтегративного підходу у вищій освіті як методологічного базису навчання студентів в університетах. Підкреслено, що для навчання іноземним мовам абітурієнтами обираються технічні університети, вибір пов'язано з перспективами працевлаштування: галузевий зміст у поєднанні з іноземною мовою посилюють конкурентоспроможність спеціаліста. Висвітлено загальнонауковий погляд на інтегративний підхід в освіті на основі аналізу розвідок вітчизняних і зарубіжних дослідників. Узагальнено, що регламентований часом і простором інтегративний підхід у руслі наукового переосмислення і реактуалізації теоретичної множинності педагогіки асимілює традиційні змісти на рівні сучасності, забезпечує якість освіти в оновленому просторі. Акцентовано, що інтегративний підхід є базисом цілісності галузевих знань та іншомовної компетентності як інтегративного активу знань студентів. Стверджується, що інтегрований підхід є концептуальним елементом універсальної теоретичної моделі вищої освіти, регламентує: освітні програми в межах спеціальності; інтегровані навчальні курси; підручники і посібники з перекладу, сприяє набуттю трансферабельних умінь. Констатовано, що в навчанні філологів інтегрується масив складових: значний за обсягом зміст (іноземна мова, галузева лексика, переклад, методика викладання іноземної мови у вищій і середній освіті, психологічні й педагогічні знання); інноваційні методики і технології формування іншомовної і перекладацької компетентності; інформаційний контент; державно-правовий і законодавчий супровід галузі тощо, що визначає перспективи інтегративного підходу як об'єкта наукових розвідок. Досліджено, що молодь, обираючи філологічну освіту в технічних університетах, реально оцінює переваги трансферабельних умінь, які посилюють конкурентоздатність фахівця, розширюють сферу затребуваності спеціаліста, сприяють реалізації амбіцій.

Ключові слова: інтегративний підхід, освітня програма, інтегровані курси, інтегративний актив знань, трансферабельні уміння, технічний університет.

Постановка проблеми та її актуальність. Інтегративний підхід у вищій освіті України вкотре набуває актуальності. Багатовимірність, інтенсивність, глибинність змін, які визначають буття університетів, зумовлюють потребу візії методологічного базису. Візія – як система поглядів на певне явище чи події – нерозривно пов'язана з категорією часу, особливо в площині освітніх, соціокультурних, політичних, державотворчих феноменів.

Підґрунтям оновлення державно-суспільного розвитку українського соціуму в ХХІ ст. визнається якість освіти на всіх її ланках. Нова українська школа започаткувала зміни змісту, технологій, методик та інноваційний супровід базової освіти молоді, МОН України й Національне Агентство із забезпечення якості вищої освіти інтенсифікували комплексні новації в університетській освіті. На часі важливі зміни в діяльності закладів вищої освіти: нова процедура акредитації освітніх програм і підготовка потенційних експертів з їх аналізу, розробка пакету показників для університетів щодо відповідності статусу «національний», конкретизація повноважень галузевої експертної ради. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти констатує, що «на жаль, Україна не є лідером у сфері забезпечення якості вищої освіти, у країні спостерігаються процеси деградації окремих закладів вищої освіти, прояви академічної недоброочесності, надання неякісних освітніх послуг, відсутність взаємодії та довіри між стейкхолдерами» (*Місія Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, 2019*). Отже, забезпечення якості вищої освіти вимагає гармонізації всіх складових діяльності університетів на засадах інтегративного підходу.

Вступна кампанія 2019 р. в Україні показала затребуваність вищої освіти за спеціальністю «Філологія»: попит на неї – понад 77 % (*Рейтинг спеціальностей за кількістю поданих заяв, 2019*). Абітурієнти обрали для навчання іноземним мовам і технічні університети. Очевидно, що вибір пов'язано з підготовкою затребуваного економікою фахівця-філолога з широкою перспективою працевлаштування, бо галузевий зміст освіти в поєднанні з іноземними мовами

посилює конкурентоспроможність спеціаліста.

Запит на опанування іноземної мови для професійної діяльності в різних галузях економіки відповідно до переліку сучасних і майбутніх професій саме в технічних університетах визначає потребу візії методологічних засад розробки і впровадження затребуваних освітніх програм, методів, методик, технологій, посібників, засобів навчання тощо, доцільністю яких і забезпечується якість університетської освіти, її «організаційна єдність і цілісність» (Лузік, 2010), «інтегративний актив знань» як результат (Євтух, 2014), відповідність часу і простору як категоріям, що породжують виклики, зміни, інтегративність нового.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Візія інтегративного підходу в навчанні філологів у технічному університеті ґрунтується на наукових розвідках різних аспектів інтеграції в освіті вітчизняних і зарубіжних дослідників (Биков, 2009; Беляєва, 2002; Божко, 2018; Вознюк, 2009; Дубасенюк, 2009; Євтух, 2014; Лузік, 2010; Токарева, 2014; Яковлев, 2012; Huber, 2004; Rhodes, 2010). Освітняни сформували широкий корпус понять: інтеграція знань, інтеграційні процеси, інтегративне навчання, інтегровані курси, інтегративний підручник, інтегративне середовище, якими презентовано сфери впливу інтегративного підходу в освіті.

Визначаючи актуальність візії інтегративного підходу в університетській освіті філологів, ґрунтуємося на важливих наукових узагальненнях: інтегративний підхід веде до інтеграції змісту освіти, доцільного об'єднання його елементів у цілісність, результатом ... можуть бути цілісні знання різних рівнів (Енциклопедія освіти, 2008); сукупність теоретичних положень стосовно феномена інтеграції в сучасній педагогіці об'єднана поняттям «інтегративний підхід»: раніше самостійні елементи поєднуються та певним чином синтезуються в цілісну систему на основі функціональних взаємозв'язків, взаємного переходу та доповнення, керування, зближення теорій навчання і виховання, об'єднання в системах організації освіти та її змісту (Вознюк & Дубасенюк, 2009); інтегративне навчання формує вміння будувати прості зв'язки між ідеями й досвідом, здатність переносити досвід у нові ситуації навчання, за його межі (Rhodes, 2010).

Отже, загальнонауковий погляд на інтегративний підхід в освіті висвітлено в

роботах багатьох дослідників, проте інтегративний підхід як базис формування цілісності галузевих знань та іншомовної компетентності як інтегративного активу знань студентів-філологів технічного університету, є малодослідженим.

Формулювання мети та завдань статті. Мета статті – візія як узагальнення ідей, поглядів, моделей щодо інтегративного підходу як методологічного базису вищої освіти в цілому, та навчання філологів у технічних університетах зокрема; акцентування ймовірності забезпечення якості університетської освіти на засадах інтегративного підходу.

Викладення основного матеріалу дослідження. Дослідження ґрунтується на тезі, що перебіг освітніх процесів зумовлюється конкретним часом і простором. Сучасність позначена зростанням кількості й глибини викликів і змін у площині життя конкретної людини, подальшої долі земної цивілізації. Як зазначає польська дослідниця Б. Сітарська, найбільшу загрозу становить відставання людей від темпу і наслідків змін, які вони самі й провокують, так звана «людська прогалина», що зростає на фоні розуміння державою і суспільством важливості технічного і господарського розвитку та ігнорування розвитку самих людей. «Людська прогалина» – дистанція між зростаючою складністю світу і здатністю її зрозуміти, яка виникає зі зростання створених людьми складностей, що не встигають за поступом людських здібностей (Сітарська, 2005).

Подолання такої кризи – прерогатива освіти і в широкому її сенсі, і як траєкторії набуття особистістю компетентностей та навичок для успішного життя. Засобом зв'язування численних освітніх складників є їхня доцільна інтеграція, а інтегративний підхід, на нашу думку, є провідним, інтегруючи традиційні в педагогіці особистісний, діяльнісний, аксіологічний, дитиноцентричний, етнопедагогічний, акмеологічний та інші підходи. Усталеним є чотирифазний ритм відтворення наступності в межах будь-якої культури: 1) формування традиції; 2) просвітницька критика та автономізація від спадщини; 3) романтична ідеалізація традиційних цінностей; 4) поновлення та реактуалізація початкової традиції. Останню фазу слід потрібно розглядати не як повернення до архаїки, а як творче перетлумачення та асиміляцію споконвічних змістів на рівні сучасності

(Філософський енциклопедичний словник, 2002). Оскільки вища освіта в Україні долає шлях від романтичної ідеалізації традиційних цінностей до поновлення та реактуалізації початкової традиції, то регламентований часом і простором інтегративний підхід закономірно стає підґрунтям університетської освіти в руслі наукового переосмислення і реактуалізації, асимілює споконвічні змісти на рівні сучасності, сприяє забезпеченню її якості в новому соціокультурному просторі.

У філософії «простір» є способом існування різноманітних матеріальних новоутворень... концептуальним елементом, за допомогою якого конструюються універсальні теоретичні моделі, призначені для репрезентації фізико-космологічних реалій, лінгвістичних, психічних, культурологічних феноменів; категорією, яка характеризує процес спільних та змінних способів діяльності людей (Философский энциклопедический словарь, 2002). Простір позначає форми буття речей та явищ, які відбивають, з одного боку, їх спів-буття, існування, з іншого – процес зміни їх одне одним... У межах концептуальних моделей можливий багатовимірний простір... (Большой энциклопедический словарь: философия, социология, религия, эзотеризм, политэкономия, 2002). Зазначене дозволяє визнати інтегративний підхід концептуальним елементом універсальної теоретичної моделі вищої освіти, призначення якої – забезпечення спільних і змінних способів професійної діяльності людей на основі інтегрованих знань.

Підтвердженням тези є висновки науковців. Так, Лук'янець В. зазначає, що наука не обмежує кількість підходів, важливо, щоб вони відповідали в часі науковому світогляду. Підходи вдосконалюються, обумовлюючи успіх або невдачу вирішення конкретних проблем, зводяться до дисциплінарного, міждисциплінарного, мультидисциплінарного (полідисциплінарного), трансдисциплінарного і системного підходів (Лук'янець & Кравченко, 2000). На нашу думку, концептуально синонімічними інтегративному є системний і трансдисциплінарний підходи, а їхня місія як загальнонаукових лише посилює затребуваність інтегративного підходу в університетській освіті.

Оскільки освітня парадигма є інтегративною по суті – інтегрує теоретичні засади і практичні результати педагогічних парадигм і напрямів, то зазначене

відображає об'єктивні тенденції глобалізації освіти, представлені, як пише В. Биков, низкою складових, серед яких і процеси інтеграції: знань про людину, суспільство і природу; технологій діяльності людини, технічних і соціотехнічних систем, соціально-економічних і політичних, систем управління функціонуванням і розвитком різних галузей діяльності людини, їх структурних складових (Биков, 2009). На думку Бордовської Н., зазначене призводить до того, що останнім часом у науці виявляється тенденція до зростання теоретичної множинності педагогіки, що загострює потребу пошуку нових методологічних підстав для розуміння і пояснення шляхів її розвитку (Бордовская, 2001).

Вважаємо, що теоретичну множинність педагогіки в університетській освіті сьогодення акумулює саме інтегративний підхід. Не вдаючись до філологічного аналізу прикметників, використовуваних на позначення досліджуваного феномена (Коць, 2019), акцентуємо увагу на цілісності явища, що зумовлює вживання саме прикметника інтегративний (англ. Integrative) для розкриття сутності дефініції.

За дослідженням М. Сови, інтегративний освітній процес є базисом, утвореним взаємодією різних галузей знання, цільової установки комплексного вивчення і результату. Інтегративний підхід впливає на кожен зі складових і забезпечує діалектичний синтез у будь-якому з компонентів на всіх рівнях (Сова, 2005). На нашу думку, й університетської освіти як такої. Дослідниця Пак М. називає інтегративний підхід методологічним зі своєю «призмою бачення» освітнього процесу (Пак, 1991), Токарева А. додає, що він є основою всього комплексу інтегративного навчання (Токарева, 2014), Зверев І. і Максимова В. стверджують, що інтегративний підхід регламентує проектування інтегративності змісту освіти в трьох площинах: 1) як педагогічну модель соціального замовлення; 2) як дидактичну модель навчальної дисципліни (програми і плани); 3) як навчальні матеріали (посібники, тексти лекцій, розробка окремих модулів, тем) (Зверев & Максимова, 1986). За такого підходу, очевидно, що візія інтегративного підходу в університетській освіті в межах конкретного часу і простору синтезує широке поле складників, проте й забезпечує можливість розгляду окремих аспектів навчання філологів у технічних університетах, зокрема

освітніх програм, інтегративних курсів, трансферабельних умінь тощо.

Дидактична модель навчальної дисципліни в університеті зазнає суттєвих змін. Відповідно до Закону України «Про освіту» (2017), провідною є Освітня програма як єдиний комплекс освітніх компонентів (предметів вивчення, дисциплін, індивідуальних завдань, контрольних заходів), організованих для досягнення визначених результатів навчання. Інформаційні ресурси МОН України, університетів, громадських організацій роз'яснюють нові реалії вищої освіти, коментують проблемні чи суперечливі твердження. Зазначено, що освітні програми – це новий якісний виток в історії розвитку української освіти, які мають низку переваг: сучасність, практичність, націленість на результат, проте їх складно відрізнити від спеціальностей (*Освітні програми і спеціальності: що вибрати? 2019*). Тож науковцям є не тільки що роз'яснювати і студентам, і громадській спільноті, а й визначено напрямки науково-практичних розробок для створення освітніх програм у межах спеціальностей.

У площині нашого дослідження виходимо з того, що якість освітніх програм забезпечується інтегративним підходом: освітня програма як складова спеціальності розробляється в закладі вищої освіти з урахуванням пропозицій галузевих державних органів і галузевих об'єднань роботодавців, спрямовується на підготовку випускника до роботи в сучасних умовах, проходить експертизу в Національному агентстві із забезпечення якості вищої освіти, презентує діалектичну єдність освітнього простору студента університету, у якому двоєдина природа навчального процесу стосується і викладача, і студента. Для викладача навчання – специфічний вид трудової діяльності, для студента – особливий вид пізнавальної діяльності, у сукупності, як зазначає М. Пентилюк, – «багатопланова і складна система дидактичних дій і операцій» (Пентилюк, 2011).

Як концептуальний елемент універсальної теоретичної моделі вищої освіти інтегрований підхід регламентує: формування інтегративних навчальних курсів, наприклад, у вищій технічній школі на основі значущості для професійної діяльності фахівця (Лузік, 2010); створення інтегративних підручників (Ключковська, 2006), навчання перекладу (Яковлев, 2012), цілісність елементів

знань з різних предметів (Левківська, 2010), освітню перспективу (Бех, 2002) й ін.

Зарубіжні вчені додають до характеристик інтегративного навчання контекстуальність, конфлікт і зміну: контекстуальність – уміння будувати логічні зв'язки в певній лінійній структурі та отримувати універсальний результат; конфлікт – уміння долати неоднозначні чи парадоксальні ситуації; зміна – здатність обрати обґрунтовану позицію в невизначених чи суперечливих питаннях із переносом набутого знання в різноманітні змінні контексти. На основі цих концептів М. Huber і Р. Hutchings виокремили провідні ознаки інтегративного знання як уміння: ставити запитання до складних завдань і проблем; знаходити джерела знання й інформації, розуміти перспективу їх використання; порівнювати явища з метою з'ясування структури і зв'язків; створювати інтегративну схему й цілісно розуміти явища або ситуації (Huber & Hutchings, 2004). Отже, зазначене пов'язує освітній процес у технічному університеті на засадах інтегративного підходу з імовірним результатом – трансферабельними вміннями для професійної діяльності, сформованою іншомовною компетентністю для галузевого перекладу й професійного дискурсу. Досягнення такого результату в університетській освіті можуть забезпечити інтегративні навчальні курси за вибором студента, мотивованого сформуванню інтегративний актив знань, іншомовну компетентність.

Навички, які можуть бути використані в широкому діапазоні контекстів як всередині, так і за межами академічного світу – переданий набір академічних навичок (TASK) – Brooks J. вважає інноваційним навчальним результатом (Brooks, 2007). Bridges D. називає трансферабельними вміння, які застосовуються в контекстах, пов'язаних із професійною діяльністю (Bridges, 1993). Списки трансферабельних умінь презентують сайти провідних університетів світу. Це вміння: знаходити й обробляти інформацію; спілкуватися; взаємодіяти; робити презентації; планувати й вирішувати проблеми; соціально розвиватися; аналізувати; оцінювати й обирати рішення в проблемній ситуації; бачити глобальні перспективи; мати активну громадянську позицію; бути естетично відповідальним (Fallows & Steven, 2000). Вітчизняні вчені доповнюють цей перелік так: уміння бути лідером; управляти проектною діяльністю; працювати в

команді; уміння, які можна перенести, передати, перемістити, перевести з одного поля діяльності в інше (Онкович, Бойченко & Дем'яненко, 2012). У межах загальноєвропейського простору вищої освіти трансферабельні уміння прирівняно до ключових компетенцій, розроблених відповідно до дескрипторів освітнього стандарту (Bennett, Dunne, & Carré, 2005), Дублінських дескрипторів (Joint Quality Initiative group, 2004), Рамкової угоди з кваліфікацій у загальноєвропейському просторі вищої освіти (2005). Узагальненням вважаємо висновок: набуттю затребуваного особистістю освітнього результату такого рівня сприяє інтегративний підхід як концептуальний базис універсальної теоретичної моделі вищої освіти та її практичного втілення в технічних університетах.

Протягом трьох років ми досліджували думку студентів-філологів четвертого курсу Національного авіаційного університету про мотивацію вибору закладу вищої освіти для навчання професії як особистісної меті. Понад 90 % студентів зазначили, що обрали вивчення філології в НАУ мотивовано, пов'язуючи з навчанням майбутню професійну діяльність. З'ясувалися й переваги студентів стосовно навчальних курсів із проекцією на професійну діяльність та їхні побажання щодо збільшення навчальних годин за тим чи іншим навчальним курсом (основним, спецкурсом, курсом за вибором тощо). Аналіз результатів плануємо надалі висвітлювати в публікаціях у межах комплексного дослідження аспектів інтегративного підходу в освіті філологів у технічних університетах. Молодь, обираючи філологічну освіту в технічному університеті, усвідомлює переваги власної професійної діяльності, виклики ринку праці, розуміє, що вміння перекладу підвищують конкурентоздатність фахівців, розширюють сферу затребуваності спеціалістів, дозволяють реалізувати особистісні пріоритети.

Висновки. Отже, інтегративним підходом в університетській освіті забезпечується цілісність: значного за обсягом змісту (іноземна мова, галузева лексика, переклад, методика викладання іноземної мови у сфері вищої й середньої освіти, психолого-педагогічні знання); інноваційних методик і технологій формування іншомовної й перекладацької компетентності; інформаційного забезпечення; державно-законодавчого супроводу галузі. Спеціаліст, вільно

володіючи іноземною мовою, має переваги в професійних дискурсах, професійній діяльності. Глобалізований ринок праці, вийшовши за межі держав, вимагає широкої галузевої компетентності і вузької спеціалізації, трансферабельних умінь. Інтегрований підхід як концептуальний елемент універсальної теоретичної моделі вищої освіти в освітньому процесі технічних університетів визнається провідним.

Список посилань

1. Биков, В. (2009). *Моделі організаційних систем відкритої освіти: монографія*: Київ: Атака.
2. Большой энциклопедический словарь: философия, социология, религия, эзотеризм, политэкономия (2002). Минск: МФЦП.
3. Бордовская, Н. (2001). *Диалектика педагогического исследования: Логико-методологические проблемы*. Санкт-Петербург: РХГИ.
4. Вознюк, О. & Дубасенюк, О. (2009) *Цільові орієнтири розвитку особистості у системі освіти: інтегративний підхід: монографія*. Житомир: ЖДУ ім. І. Франка.
5. *Вступ. Освіта. UA. Рейтинг спеціальностей за кількістю поданих заяв (2019)*. Взято з <http://osvita.ua/consultations/bachelor/65128/>
6. *Енциклопедія освіти (2008)*. Київ: Юрінком Інтер.
7. Зверев, И. & Максимова, В. (1986). *Межпредметные связи в современной школе*. Москва: Просвещение.
8. Коць, Т. (2019) *Інтегративний-інтеграційний-інтегрований*. Взято з <http://kulturamovny.univ.kiev.ua/KM/pdfs/Magazine70-15.pdf>
9. Лук'янець, В. & Кравченко, О. (2000). *Сучасний науковий дискурс: оновлення методологічної культури : монографія*. Київ: ВІПОЛ.
10. *Місія Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (2019)*. Взято з <https://naqa.gov.ua/>
11. *Освітні програми і спеціальності: що вибрати? (2019)*. Взято з <https://osvita.ua/consultations/55671/>
12. Пентилюк, М. (2011). *Інтегративний характер професійної підготовки майбутнього вчителя-словесника*. Взято з 3

http://www.ps.stateuniversity.ks.ua/file/issue_58_2/58.pdf

13. Сітарська, Б. (2005). *Теоретичні і методологічні засади дидактичних завдань з педагогіки у процесі підготовки та вдосконалення вчителів*. Київ: Основа.
14. Сова, М. (2005). Інтеграція художньо-культурологічних знань у системі професійної підготовки вчителя гуманітарних дисциплін. (Дис. докт. пед. наук). Національний педагогічний університет імені М. Драгоманова, Київ.
15. Онкович, Г. (Ред.). (2012). *Теоретико-методологічні засади інтеграції змісту гуманітарної освіти у вищих навчальних закладах негуманітарного профілю: монографія*. Київ: Пед. думка.
16. Токарева, А. (2014). Інтегративне навчання як один з перспективних напрямів розвитку сучасної вищої освіти. *Вісн. Дніпропетровськ. ун-ту імені Альфреда Нобеля. Педагогічні науки*, 2(8). 184-187.
17. *Философский энциклопедический словарь*. (2002). Киев: Абрис.
18. *Філософський енциклопедичний словник* (2002). Взято з http://shron1.chtyvo.org.ua/Shynkaruk_Volodymyr/Filosofskyi_entsyklopedychnyi_slovnyk.pdf
19. Bennett, N., Dunne, E. & Carré, C. (2005) Patterns of core and generic skill provision in higher education. *Higher Education*, 1. Vol. 37. p. 71-93.
20. Bridges, D. (1993). Transferable skills: A philosophical perspective. *Studies in Higher Education*, 8. p. 43-51.
21. Brooks, J. (2007). *Transferable Academic Skills Kit*. Garnet, 2007.
22. Fallows, S. & Steven, C. (2000). *Integrating Key Skills in Higher Education: Employability, Transferable Skills and Learning for Life*. Взято з https://www.researchgate.net/publication/225084011_Integrating_key_skills_in_higher_education_employability_transferable_skills_and_learning_for_life
23. Huber, M. & Hutchings, P. (2004). *Integrative Learning: Mapping the Terrain*. Washington: Association of American Colleges and Universities.
24. Rhodes, T. (2010). *Assessing Outcomes and Improving Achievement: Tips and Tools for Using Rubrics*. Washington: Association of American Colleges and Universities

Транслітерація списку посилань

1. Bykov, V. (2009). Modeli organizatsiynih system vidkrytoi osvity: monografiya: Kyiv: Ataka.
2. Bolshoi entsiklopedicheskiy slovar': filologiya, sotsiologiya, religiya, ezoterizm, politekonomiya (2002). Minsk: MFTSP.
3. Bordovskaya, N. (2001). Dialektika pedagogicheskogo issledovaniya: Logiko-metodologicheskie problem. Sankt-Peterburg: RHGI.
4. Vozniuk O., Dubasenuik O. (2009). Tsil'ovi orientyry rozvytku osobystosti u systemi osvity: integratyvnuy pidhid: monografiia [Target-setting of person's development in educational system: integrative approach: manuscript]. – Zhytomyr : Vyd-vo ZDU im. I. Franka.
5. Vstup. Osvita. UA. Reityng spetsial'nostei za kil'kistiu podanyh zayav (2019). Retrieved from <http://osvita.ua/consultations/bachelor/65128/>
6. Entsiklopedija osvity (2008). Kyiv: Urinkom Inter.
7. Zverev, I. & Maksymova, V. (1986). Mezhpredmetnye svyazi v sovremennoi shkole. Moskva. Prosveshchenie.
8. Kots', T. (2019) Integratyvnyi, integratsiynyi, integrovanyi. Retrieved from <http://kulturamovy.univ.kiev.ua/KM/pdfs/Magazine70-15.pdf>
9. Lukianets, V. & Kravchenko, O. (2000). Sychasnyi naukovyi dyskurs: onovlennya metodologichnoi kul'tury: monografiya. Kyiv: VIPOL.
10. Misiya Natsional'nogo agentstva iz zabezpechennya yakosti vyshchoi osvity (2019). Retrieved from <https://naqa.gov.ua/>
11. Osvitni programy i spetsial'nosti: shcho vybraty? (2019). Retrieved from <https://osvita.ua/consultations/55671/>
12. Pentyluik, M. (2011). Integratyvnyi haracter profesijnoi pidgotovky maibutniogo vchytelya-slovesnyka. Retrieved from http://www.ps.stateuniversity.ks.ua/file/issue_58_2/58.pdf
13. Sitars'ka, B. (2005). Teretychni I metodologichni zasady dydaktychnyh zavdan' z pedagogiky u protsesi pidgotovky ta vdoskonalennya vchyteliv. Kyiv: Osnova.

14. Sova, M. (2005). Integratsiya hudozhnio-kul'turologichnyh znan' u systemi profesijnoi pidgotovky vchytelya humanitarnyh dystsyplin. (Dys. dokt. ped. nauk). Natsional'nyi pedagogichnyi universytet imeni M. Dragomanova, Kyiv.
15. Onkovych, G. (Red.). (2012). Teoretyko-metodologichni zasady integratsii zmistu humanitarnoi osvity u vyshchih navchal'nyh zakladah negumanitarnogo profilu: monografia. Ped. dumka.
16. Tokareva A. (2014). Integratyvne navchnnya yak ody z perspektivnyh napriamiv rozvytky suchasnoi vyshchoi osvity. [Integrative teaching as one of the perspective direction of modern education development]. Visnyk Dnipropetrovs'kogo universytetu imeni Alfreda Nobelya. Seriya "Pedagogika i psykholohiya". Pedagogichni nauky. № 2 (8) s. 184-187.
17. Filosofskiy entsyklopedicheskij slovar'. (2002). Kyiv: Abris.
18. Filosofs'kyi entsyklopedychnyi slovnyk (2002). Retrieved from http://shron1.chtyvo.org.ua/Shynkaruk_Volodymyr/Filosofskiy_entsyklopedychnyi_slovnyk.pdf
19. Bennett, N., Dunne, E. & Carré, C. (2005) Patterns of core and generic skill provision in higher education. Higher Education, 1. Vol. 37. p. 71-93.
20. Bridges, D. (1993). Transferable skills: A philosophical perspective. Studies in Higher Education, 8. p. 43-51.
21. Brooks, J. (2007). Transferable Academic Skills Kit. Garnet, 2007.
22. Fallows, S. & Steven, C. (2000). Integrating Key Skills in Higher Education: Employability, Transferable Skills and Learning for Life. Взято з https://www.researchgate.net/publication/225084011_Integrating_key_skills_in_higher_education_employability_transferable_skills_and_learning_for_life
23. Huber, M. & Hutchings, P. (2004). Integrative Learning: Mapping the Terrain. Washington: Association of American Colleges and Universities.
24. Rhodes, T. (2010). Assessing Outcomes and Improving Achievement: Tips and Tools for Using Rubrics. Washington: Association of American Colleges and Universities

M. Rudina

VISION OF INTEGRATIVE APPROACH TO TEACHING STUDENTS OF PHILOLOGY IN HIGHER TECHNICAL EDUCATIONAL INSTITUTIONS

Summary. Vision of integrative approach in higher education as the methodological basis of teaching students at universities has been carried out. It was highlighted that to learn foreign languages technical higher institutions are chosen by applicants. Based on domestic and foreign science's investigations educational perspective to integrative approach in education has been described. It was summarized that integrative approach fixed in time and place in the context of scientific redefinition and revival of theoretical multiplicity of pedagogy assimilates traditional content of modern education, provides the quality of modernized education. It has been highlighted that integrative approach is the basis of the unity of sectoral knowledge and foreign language competence as the asset of student's knowledge. It is emphasized that integrative approach is the conceptual element of universal theoretical model of higher education that regulate: educational curricula within the specialty; integrative training courses; textbooks and training manuals in translation. All these factors further to get transferable abilities. It has been proved that there is a great number of components integrate in teaching students of philology: great deal of content (foreign language, sectoral vocabulary, translation, methods of teaching English in higher and secondary education, psychological and pedagogical knowledge); innovative methods and techniques of providing foreign and translation competence; informative content; legal and legislative support etc. These components denote the perspectives of integrative approach as an object of scientific investigation. It has been investigated that young people, choosing philological education in higher technical educational institutions, evaluate advantages of transferable abilities, which strengthen the competitiveness of professional, expand the sphere of demand for the professional, assist to fulfil the ambitions.

Key words: asset of student's knowledge; educational curriculum; higher technical educational institution; integrative approach; integrative courses; transferable abilities.